

”Insinöörin sakkii”
menossa Pudasjärvellä
Salmijärventielleä matkalla
Meriön kruunUntorppaan.

TAKSA-AIKA ON VIELÄ MUISTISSA monella varttuneemmalla toimitusmaanmittarilla. Taksa-aika oli maanmittauksen tukkilaisromantiikkaa siinä kuin peruskartoitus. Työ ja elämä nivoutuivat yhteen. Taksa-aika oli osa Suomen jälleenrakennusta ja taloudellista nousua; se on toimitusmaanmittauksen ruisleipää.

Raimo Koivistoinen on haastatellut maanmittausneuvos Erkki Uotilaa ja tehnyt huolellisia tutkimuksia. Taksamiehen tarina julkaistaan kolmessa osassa. Ensimmäisessä osassa (*Maankäyttö* 2/2011) käsiteltiin 1940–50-lukuja, viime numerossa 1960-lukua ja nyt taksa-ajan olemusta yleisesti.

Toimitus

Erno Jokinen, Maanmittausneuvos kokoonmat

ERKKI UOTILAN HAASTATELU JA ARKISTOTUTKIMUKSIKIN

Kovaa työtä ja vapauden tunnetta

Raimo Koivistoinen

1920-LUVULLE SAAKKA maanmittarit saivat palkkionsa suoraan asianosaisilta. Se aiheutti suurta epävarmuutta toimeentulosta. Se aiheutti myös haluttomuutta lähteä maanmittarin uralle. 1910-luvulla opiskelijoiden määrä laski huomattavasti niin, että parina vuonna ei korkeakouluun tullut yhtään uutta maanmittariksi opiskelevaa.

18.10.1918 tuli voimaan laki vuokra-alueiden lunastamisesta (135/1918) eli torpparien vapautuslaki, joka tunnetaan nimellä *Lex Haataja*. Sen perusteella syntyi n. 47 000 viljelystilaa ja n. 46 000 asuintonttia. Myöhemmin säädettiin laki maan hankkimisesta asutustarkoituksiin (278/1922), joka tunnetaan nimellä *Lex Kallio* ja jonka perusteella muodostettiin n.13 500 pientilaa. Maanmittarien lisätarve oli siis todella suuri noina aikoina.

Tilanteen korjaamiseksi harkittiin jopa ulkomaisen lisätyövoiman hankkimista maanmittaushallitukseen. Pääjohtaja Kyösti Haatajan Saksan matkojen aikaan vuosina 1920 ja 1923 saksalaisia maanmittareita ilmoitautui halukkaiksi tulemaan Suomeen. Ulkomaisten maanmittarien palkkaamisesta kuitenkin luovuttiin kielitaito- ja kulttuuriongelmiensa takia. (**Jutta Julkunen:** *Teknillisen korkeakoulun maanmittausosasto 1908–1939*, Maanmittaustieteiden Seura ry:n julkaisu n:o 43)

Olihan tänne vähän aikaisemmin yritetty saada myös kuningasta Saksasta. Hanketta ajoi eduskunnassa suomalainen puolue

eli ns. vanhasuomalaiset. Haataja toimi sen eduskuntaryhmän puheenjohtajana. Kuningas jo valittiinkin, mutta hanke kariutui sitten Saksan hävittyä sodan. Lieneekö Haataja ajatellut, että kun ei saatu Saksasta kuningasta niin otetaan edes saksalaisia maanmittareita, mutta eipä saatu niitäkään. Kävi kuin vanhassa sadussa *Hiiri kissalla räätälinä*.

Kun nykyisin puhutaan ulkomaisen työvoiman tarpeellisuudesta Suomessa, voidaan todeta, ettei siinä ole mitään uutta, vaan samasta asiasta väiteltiin jo liki sata vuotta sitten. Hankkeet kuitenkin kaatuivat silloin ”perussuomalaiseen” kulttuurikäsitteeseen.

MITEN MAANMITTARI SAI PALKKANSAA?

Palkkioiden periminen suoraan asianosaisilta lopetettiin, kun 1.8.1924 säädettiin asetus maanmittauspalkkiosta (193/1924). Maanmittarit saivat tehdyistä töistä palkkiota valtiolta, joka puolestaan peri kustannukset asianosaisilta. Vain tiettyjä kulukorvauksia voitiin periä suoraan asianosaisilta. Virassa olevat maanmittarit saivat myös peruspalkkaa yleisluontoisten kustannusten kattamiseksi. Näin päättyi vuosittainen epävarmuus. Myös into hakeutua maanmittausalan töihin lisääntyi huomattavasti. Vuonna 1930 valmistui peräti 27 maanmittaria.

”Jäljennösten kirjoittamisesta maksetaan kultakin täydeltä lehdeltä, joka käsittää kullakin sivulla vähintään 24 riviä kirjoitettuna venyttämättömällä käsialalla, 150 markkaa.”

Kyösti Haataja, poliitikko ja maanmittaushallituksen pääjohtaja v. 1917–1929.

©Maanmittauslaitos

Palkkiosäännökset olivat hyvin yksityiskohtaiset ja pikkutarkat ja maanmittauskonttorit ja maanmittaushallitus valvoivat huolella niiden noudattamista. Ne täyttivät asetuskokoelmaa 15 sivun verran. Esimerkiksi kartoituksissa ja pinta-alojen laskemisessa noudatettiin pitkiä taksataulukoita, joissa yksikköhinnat hehtaaria kohti määräytyivät käytetyn mittakaavan ja kuvioiden keskikoon perusteella. Lohkomistomittauksissa maksettiin yleensä kerta-kaikkinen pinta-alaan perustuva palkkio. Osassa lohkomisia sekä muissa toimituksissa käytettiin perusteena osaksi tehdyn työn määrää ja osaksi työhön käytettyä aikaa. Ajan mukaan velottavissa töissä noudatettiin vahvistettuja päiväkohtaisia ja tuntikohtaisia yksikköhintoja.

Ajan mittaan palkkioasetukseen tehtiin useita muutoksia mm. taksojen korottamiseksi. 19.3.1954 säädettiin kokonaan uusi asetus maanmittauspalkkiosta (133/1954). Se oli varmaan järkevää asetuksen lukukelpoisuuden parantamiseksi lukuisten muutosten jälkeen, vaikka itse asiassa sitä voidaan pitää vain 30 vuotta vanhan asetuksen muutoksena. Asetuksen rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys pysyivät samoina. Monet pykälät olivat yksikköhintoja lukuun ottamatta lähes sanatakkasti samoja kuin ennenkin.

Vuoden 1954 palkkioasetus määräsi ajan mukaan velottavista töistä korvausta 3 000 mk päivältä ja 375 markkaa tunnilta. Näistä voidaan laskea päivän pituudeksi 8 tuntia. Vuoden 1924 asetuksessa se oli sama.

Työtaksoja korotettiin vähitellen niin, että taksa-ajan loppuessa vuonna 1972 niitä oli korotettu 187 %. Elinkustannusindeksi oli tänä aikana noussut luvusta 104 lukuun 253. Matkakorvausten korotus oli lopuksi 115 %.

Erkki otti puheeksi erään huvittavan pikkutarkan yksityiskohdan palkkioasetuksessa. Kerroin, että se on huvittanut minuakin.

Kaivoinkin esiin vuoden 1954 asetuksen 26.1 §:n, joka kuuluu näin: ”Pöytäkirjan ja muitten asiakirjain jäljennösten tai otteiden kirjoittamisesta maksetaan kultakin täydeltä lehdeltä, joka käsittää kullakin sivulla vähintään 24 riviä kirjoitettuna venyttämättömällä käsialalla, 150 markkaa. Sama korvaus maksetaan myös vajaaksi jääneeltä lehdeltä. Kirjoituskoneella kirjoitetuista jäljennöksistä ja otteista, jotka sisältävät kullakin sivulla vähintään 28 riviä ja jokaisella rivillä vähintään 20 tavua, lasketaan palkkiolle 25 prosentin korotus.” Vuoden 1924 asetuksessa em. luvut olivat 30 riviä, 30 riviä ja 20 tavua. Yksikköhinta oli 20 mk arkilta.

Edellä kamreerijattelua parhaimmillaan. Vuoden 1924 palkkioasetus oli toki historiallisuudessaan merkittävä, joten perusteellinen pikkutarkkuus lienee ymmärrettävä. Asetuksen laatijoita ei varmaankaan voi syyttää kiireen tai jonkin muun seikan aiheuttamasta huolimattomuudesta niin kuin nykyisiä tekijöitä usein syytetään.

MATKAKUSTANNUKSET KUUMENSIVAT TUNTEITA

Nykyisin tuntuu selvältä ja luonnolliselta, että toimitusten tekijöille maksetaan aiheutuneet matkakustannukset ja päivärahaa. Yleisimmin matkat tehdään omalla autolla hyviä teitä pitkin.

Menneisyydessä asiat eivät ole aina olleet yhtä selviä. Viime vuosisadan alkupuolella liikenneväylät ja kulkuvälineet olivat paljon vaatimattomammat. Rautatieverkosto oli nykyistä harvempaa, maantiet olivat huonokuntoisia, yksityistieverkosto oli vähäistä ja puutteellista, henkilöautoja ei juuri ollut ja linja-autoliikenne alkoi merkittävästi kasvaa vasta 1930-luvulle tultaessa. Kulkeminen tapahtui myös hevoskyydillä, laivoilla ja jalan. Matkustamisen selittäminen ja sen tarpeellisuuden perustelevminen oli työlästä. Niin oli matkalaskujen tarkastajankin työ.

Ennen 1.8.1924 säädettyä asetusta maanmittauspalkkiosta maanmittarin matkakustannukset lankesivat yleensä asianosaisten maksettavaksi. 9.6.1916 saakka matkat korvattiin käytetyn ajan ja kulunkien mukaan. Tällöin tuli kuitenkin vaikeuksia ositella kustannukset eri asianosaisten kesken, kun samalla matkalla käsiteltiin useita toimituksia. Kaukana maanmittarin asunnosta pienikin toimitus saattoi tulla verrattain kalliiksi. Näistä syistä laskut aiheuttivat paljon valituksia. Laskujen tarkastaminen oli työlästä ja vaikeaa, kun asioiden todenperäisyyttä jouduttiin selvittämään jopa vuosien jälkeen.

9.6.1916 säädetyllä asetuksella maanmittareille määrättiin toimituksista kertakaikkinen kyyti- ja päiväraha. Sen suuruus vaihteli olosuhteitten mukaan maan eri osissa.

15.6.1918 säädettyssä asetuksessa tämä periaate säilytettiin kuitenkin siten täydennettynä, että eräissä tapauksissa toimitusinsinööri voi velkoa valtiolta lisäkorvausta.

Tämäkin järjestelmä aiheutti haittoja. Ne toimitusinsinöörit, joilla oli paljon toistensa lähellä olevia toimituksia, saivat kohtuuttoman edun niihin verrattuna, jotka työskentelivät säännöllisesti vaikeammissa oloissa. Kaukana olevat tärkeätkin toimitukset saattoivat viivästyä, kun toimitusinsinööri teki vain asuinpaikkansa lähellä olevia pieniä toimituksia. Lisäksi matkapalkkiot pienimmissä toimituksissa muodostivat suhteettoman suuren osan koko palkkiosta ja tekivät tällaiset toimitukset kalliiksi.

Tämän johdosta säädettiin 20.6.1924 annetulla lailla (156/1924), että matkapalkkiot ja päivarahat maksetaan valtion lopullisena menona. Tällöin voitiin ottaa jälleen käyttöön matkakustannusten korvaaminen matkan pituuden ja siihen käytetyn ajan mukaan ja maksaa päivärahaa. Näin tehtiin, kun 1.8.1924 voimaan tullut asetus maanmittauspalkkiosta (193/1924) säädettiin.

Tähänkään systeemiin ei oltu tyytyväisiä, sillä se osoittautui laajoissa maanmittaripiireissä hankalaksi ja vaivaa ja aikaa kysyväksi sekä laskujen tekijöiden että niiden tarkastajien kannalta. *Suomen Maanmittariyhdistys* käsitteli asiaa vuosikokouksessaan vuonna 1927 ja ylimääräisessä vuosikokouksessa samana vuonna. 31.3.1928 pidetyssä vuosikokouksessa, johon osallistui 80 jäsentä, päätettiin ehdottaa siirtymistä kertakaikkisten matkakorvausten järjestelmään kuitenkin niin, että halutessaan toimitusinsinööri voisi etukäteen alkavaa vuotta varten valita voimassa olevan järjestelmän.

Maanmittariyhdistyksen hallitus teki muutosesityksen maanmittaushallitukselle, joka puolestaan teki maatalousministeriölle 20 konekirjoitussivua käsittävän esityksen liitteineen. Maanmittaushallitus pohti asiaa puolelta ja toiselta. Se piti voimassa olevaa järjestelmää periaatteessa parempana, mutta päätyi sitten kuitenkin esittämään palaamista kertakaikkisten korvausten järjestelmään. Niin tapahtuikin, kun 31.5.1929 säädettiin asetuksen muutos 211/29. Matkakorvauksen perusteeksi tuli kertakaikkinen kyyti- ja päiväraha. Eräissä Pohjois-Suomen osissa säilyi kuitenkin perusteena matkustussäännön mukainen matkakorvaus ja päiväraha.

Vuoden 1954 palkkioasetuksen mukaan kertakaikkinen korvaus matkakustannuksista ja matkaan käytetystä ajasta vaihteli maan eri osissa kunnittain 1 600:n ja 3 700 markan välillä. Eräissä Pohjois-Suomen kunnissa matkat korvattiin matkakustannusten korvauksesta ja päivarahasta annetun asetuksen toisen matkustusluokan mukaan ja sen lisäksi maksettiin asetuksessa määritetyin perustein korvausta matkaan käytetystä ajasta. Toimituksen keskeytyksen takia tehty uusi matka korvattiin samoin perustein.

Keski-Suomen maanmittausinsinöörit ry:n 10-vuotisjuhla Jyväskylässä. Pöydän takana oikealta lukien Veikko Lång, Maija Kähkönen, Raimo Koi-vistoinen, Raija Uotila, Tatu Kivinen, Martti Salmela, Irja Ratia ja Ossi Heiskanen, pöydän edessä toisena Erkki Uotila, sitten Raili Kivinen ja Yrjö Ratia.

Naamiaisseurue Uotiloiden kodissa Oulussa. Oikealta: Yrjö Typpi, Taito Peltonen ja Aarre Terho.

”Osakkaat olivat velvolliset toimittamaan toimitusinsinöörille ja hänen virka-apulaisilleen, maksuttomasti asunnon, valon, lämmön ja palveluksen sekä sovittua kohtuullista korvausta vastaan tavallista talon ruokaa.”

”Maanmittausinsinöörien virka-apulaisia ei perinteisesti koulutettu missään.”

30.3.1962 annetulla asetuksella poistettiin edellä kerrottu eräissä Pohjois-Suomen kunnissa noudatettu menettely, minkä jälkeen kaikissa kunnissa maksettiin toimituksissa kertakaikkinen korvaus matkakustannuksista ja matkaan käytetystä ajasta. Sen suuruus oli 1 600–4 500 mk.

ASUMINEN JA ELÄMINEN TOIMITUSPAIKALLA

Ennen vanhaan ei maaseudulla juuri ollut hotelleja eikä matkustajakotekajakaan. Niinpä majoitus viikon työrupeaman aikana piti järjestää muulla tavoin. Vuoden 1924 asetuksen mukaan osakkaat olivat velvolliset toimittamaan toimitusinsinöörille ja hänen virka-apulaisilleen siksi ajaksi, kuin he työskentelevät toimituspaikalla, maksuttomasti asunnon, valon, lämmön ja palveluksen sekä soveltua kohtuullista korvausta vastaan tavallista talon ruokaa ynnä, kutsun saatuaan, säädettyä kyytimaksua vastaan kyydin lähimmästä majatalosta, laivalaiturilta tai rautatieasemalta toimituspaikalle ja sieltä takaisin. Vuoden 1954 asetuksessa nämä etuudet säilyivät muutoin paitsi että asunto, valo, lämpö ja palvelus muuttuivat korvattaviksi, tavallisen talon ruoan korvauksesta poistettiin sana ”kohtuullinen” ja majatalo poistettiin hakukohteista. Niin kuin Erkin kanssa keskustellessa kävi ilmi, käytännössä kaikki em. etuudet olivat yleensä maksuttomia loppuun asti.

MAANMITTAUSINSINÖÖRIEN JA HEIDÄN VIRKA-APULAISTENSA KOULUTUS

Erkki kertoi, että hänellä oli aina riittävästi ammattitaitoista apuvoimaa käytettävissään. Se vaati kuitenkin paljon kekseliästä oma-toimisuutta. Ei riittänyt, että pani työpaikkailmoituksen lehteen.

Maanmittareita koulutettiin aikoinaan Polyteknillisessä opistossa, jossa koulutus oli kaksivuotinen. Vuonna 1908 koulu muuttui Teknilliseksi korkeakouluksi. Samalla maanmittarien koulutus muuttui kolmivuotiseksi. Maanmittari, jota nimitystä meistä yleisesti puhekielessä ja myös omassa piirissä käytetään, oli silloin myös tutkinnon virallinen nimi. Vuonna 1933 alettiin kouluttaa maanmittausalalle diplomi-insinöörejä. Koulutuksesta tuli periaatteessa nelivuotinen, mutta käytännössä huomattavasti pitempi.

Maanmittausinsinöörien virka-apulaisia ei perinteisesti koulutettu missään, vaan he joutuivat hankkimaan tietonsa ja taitonsa käytännön töissä. Sen onnistuminen riippui sekä työntekijöistä että heidän esimiehistään.

Maanmittaushallitukseen perustettiin kartoittajien toimia vuonna 1919 annetun asetuksen pohjalta. Koulutusta ei kuitenkaan järjestetty. Teknillisen korkeakoulun maanmittausosaston osastokollegi vastusti vuonna 1925 ”kvalitatiivisesti heikon maanmittarikunnan luomista”. Tämä ei ole ainoa asia, josta maanmittaushallitus ja korkeakoulu ovat olleet eri mieltä.

Myöhemmin järjestettiin Helsingin teknillisessä oppilaitoksessa ja Helsingin ammattiedistämislaitoksessa tilapäisiä kartoittajakurs-

seja ja sen jälkeen kartoittajia alettiin kouluttaa ammattikouluissa.

Maanmittausteknikkojen ammattikunta syntyi, kun heitä alettiin kouluttaa vuonna 1957 Helsingin teknillisessä oppilaitoksessa.

Toimistoapulaisten kouluttamiseksi maanmittaushallitus järjesti vuodesta 1956 alkaen muutaman kuukauden kestäviä kartanpiirustuskursseja. Vuonna 1963 toiminta siirtyi ammattikouluihin. Lisäksi ainakin Väättäisen metsätoimisto Kuopiossa on järjestänyt kartanpiirustuskursseja.

Kenttätöissä tarvittiin maanmittarien apuna riuskoja apumiehiä linjojen avaamiseen, pyykkien rakentamiseen ja myös mittamiseen. Heidän hankkimisensa oli asianosaisten tehtävä samoin kuin pyykkikivien ja tarvittavien työkalujen hankkiminen. Se merkitsi maanmittarille jatkuvaa kouluttajan työtä, ja oppilaitten vaihtuminen oli vilkasta. Vastuu työn laadusta säilyi kuitenkin kokonaisuudessaan toimitusinsinöörillä.

VÄHITTÄIN KUUKAUSIPALKALLE

Kun taksalta siirryttiin kuukausipalkalle, se ei tapahtunut kerta-rysäyksellä vaan vähitellen vuosina 1948–1972. Vuonna 1948 säädettiin asetus maanmittauspalkkion suorittamisesta eräissä maanmittaustoimituksissa (598/48). Sen mukaan voitiin laajahkon alueen käsittävissä iso- tai uusjaossa taikka muussa tärkeässä maanmittaustoimituksessa toimitusinsinöörin, hänen virka-apulaisensa, kartoittajan sekä toimistoapulaisen palkat, palkkiot ja matkakulujen korvaukset maksaa valtion varoista sen mukaan kuin maatalousministeriö määrää. Se merkitsi kuukausipalkalle siirtymistä näissä tapauksissa. Sitä voitaneen pitää ensimmäisenä naulana taksan arkkuun.

Vähittäistä siirtymistä kuukausipalkalle kuvaavat seuraavat esimerkit. Erkki teki töitä Kuusamon isojaossa ja vuokra-alueiden lunastuksissa kuukausipalkalla. Jyväskylän maanmittaustoimisto teki vuodesta 1961 lähtien yleisiä teitä koskevat tietoimitukset, huomattavan määrän yksityistietoimituksia sekä aluksi kahden ja lopulta viiden kunnan kaikki maanmittaustoimitukset (Jyväskylän kaupunki ja maalaiskunta, Petäjävesi, Uurainen ja Saarijärvi). Lisäksi maanmittaustoimisto teki laajasti rakennuskaavoja ja niiden pohjakarttoja sekä kaavojen paalutuksia. Käytäntö lienee ollut samantapainen muissakin lääneissä.

”Maanmittausosaston kollegi vastusti vuonna 1925 ’kvalitatiivisesti heikon maanmittarikunnan luomista.’”

Kuntien kaavoitukseen oli kuukausipalkalle siirtymisellä suuri merkitys. Se näytteli pitkään huomattavaa osaa maanmittauslaitoksen repertoarissa. Myöhemmin siitä on kokonaan luovuttu.

TAKSA-AJAN PÄÄTTYMINEN

Maanmittauslaitoksen organisaatioon tehtiin suuri uudistus 2.5.1972. Taksajärjestelmä lopetettiin ja kaikki työt tehtiin sen jälkeen kuukausipalkalla. Maanmittauskonttorit säilytettiin toistaiseksi niin kuin asia määriteltiin ja niiden alaisuuteen perustettiin melkoinen joukko maanmittaustoimistoja.

Kuukausipalkalle siirtymistä oli valmisteltu jo pitkään, joten se ei tullut yllätyksenä kenellekään. Siitä huolimatta monet toivoivat taksa-ajan vielä jatkuvan. Muutos oli suuri. Taksapiirit lopetettiin ja taksamiesten piti löytää jostakin uusi leipäpuu. Työnteon tapa muuttui varmasti, joittenkin mielestä parempaan, toisten mielestä huonompaan suuntaan.

Lopetetut taksatyöt piti määräajassa toimittaa maanmittauskonttoriin. Monella insinöörillä määräaika ylittyi runsaastikin, mutta Erkki pyrki nytkin noudattamaan annettuja määräyksiä. Osoituksena siitä hän jätti menemättä sisarentyttären häihin saadakseen nämä työt ajoissa tehtyä.

Maanmittausinsinööri **Taito Peltonen** toimi taksa-ajan päättyessä taksamaanmittarina Keuruun piirissä. Hän asui Jyväskylässä, mutta Keuruulla hänellä oli kesämökki, joka toimi kenttätöiden aikana tukikohtana.

Peltonen piti Saarijärven Summassaareissa 2.6.1972 muistopuheen taksalle. Se on julkaistu *Maanmittausinsinööri*-lehdessä 2/1973. Puhe oli taitomaiseen tapaan herkkä ja hienoja vertauskuvia sisältävä ja tulkitsee varmaankin monen taksamaanmittarin tunteja noihin aikoihin. Valitsen siitä tähän pieniä otteita:

”1 päivänä elokuuta 1924 sinä synnyit tähän maailmaan, tuskalla ja vaivalla kuten tavallisesti, vaikka olitkin saanut alkusi itsenäisyytemme onnenhuumassa. Lienet ollut varsin pulska lapsi, koska sinut jo vajaan kahdeksan vuoden ikäisenä asetettiin laihdutuskuurille eli luovuttamaan painostasi valtiolle kymmenykset kahden vuoden ajan, kolmannenkin vuoden jouduit vielä olemaan dieetillä.

Toivoin sinusta suuria ja luotin sinuun, mutta anemiasia paheni vuosi vuodelta, eivätkä Helsingin Kirkkokadun tohtorit hoitaneet sitä kunnolla; hoitotoimenpiteet olivat riittämättömiä ja aina myöhässä, joskus jopa vuodenkin.

Siitä huolimatta rakastin sinua intohimoisesti, ja harvat olivat ne päivät, jolloin en rakkauttani osoittanut teoissani. Sinä sananmukaisesti kuluiit sormissani. Ja miten nöyrä minä sinua kohtaan olin. Unissanikin muistin sinun määräyksesi ja osasin päivällä työssäni niitä noudattaa. Eräät punakynän omistajat tosin yrittivät tulkita niitä toisin, mutta mitä he niistä saattoivat tietää, eiväthän he olleet naimisissa sinun kanssasi.

Yleensä olit kitsas, mutta joskus maaliskuussa, kevään hurmiossa saatoit olla ylitsevuotavan antelias, ja ihanan avulias olit silloin kun velkojani minua pahiten ahdistivat.

Viime tammikuussa tautisi sai äkillisen käänteen huonompaan, ja lääkärrien mahdollisesti tahallaan tekemän väärän diagnoosin johdosta vedit viimeisen henkäyksesi vappuyönä. Kaivaten jäin sinua suremaan minä taksamaanmittari.

Meille taksamiehille tulee ajan mittaan melko varmasti käsite ’taksan aika’ tarkoittamaan vanhaa hyvää aikaa, jolloin ruusut tuoksuivat, lempi leiskui ja vapaus ja itsenäisyys kirjoitettiin kansankorkuisin kirjaimin.

Sekasortoisin tuntein sanon lopuksi: taksa on kuollut, eläköön kesälomat ja vapaat lauantait. Taksan muistoksi kohotamme maljamme.”

Kysyin Erkiltä, yhtyikö hän edesmenneen ystävämme Taiton näkemyksiin ja jäikö hän haikailemaan taksan perään. Hänen myönteinen suhtautumisensa asiaan ilman yhtään poikkipuolista sanaa hieman yllätti minut: ”Olen luonteeltani optimisti ja kaikki mikä tapahtuu, tapahtuu parempaan suuntaan. Apulaiset saivat kunnan palkan ja eläke-edut”.

Raimo Koiviston

**”Erkki osasi tehdä päätöksiä”,
sanoo Raija-rouva.**

Erkki sanoi yhdeksi perusteeksi omaan suhtautumiseensa uuteen organisaatioon, että hänellä oli jo kokemusta kuukausipalkalla olosta maanlunastustehtävissä, Kuusamon isojaossa, tarkastajana ja vuokra-alueiden lunastuksessa. Hän totesi myös, että monille taksamaanmittareille muutos oli niin vastenmielinen, etteivät he heti pystyneet täysipainoiseen työskentelyyn kuukausipalkkatoimistoissa. Monet vastustivat myös teknikkojen oikeuksien laajentamista, mutta Erkki piti sitä erittäin hyvänä asiana.

Erkki pyrki piiri-insinööriksi tai apulaispiiri-insinööriksi moneen läänin. Hänet nimitettiin Ikaalisten maanmittaustoimiston piiri-insinööriksi. Jo seuraavana vuonna hänet valittiin Mikkelin läänin lääninmaanmittausinsinööriin virkaan, josta hän jäi eläkkeelle vuonna 1989. Vuosilta 1972–1989 olisi paljon mielenkiintoista kerrottavaa, sillä Erkkiä tarvittiin oman läänin lisäksi myös valtakunnallisissa tehtävissä. Se ei kuitenkaan kuulu tämän jutun aiheisiin.

Lisään vielä jutustelumme sivusta seuranneen Raija-vaimon kommentin: ”Erkki osasi tehdä päätöksiä”.

Raimo Koivisto. Sähköposti raimo.koivisto@kolumbus.fi.